

pensari. In permutatione autem beneficiorum, & si temporale intuitu fructuum præstetur, ipse titulus, cuius ratione illi debentur, est, qui comparatur, & cum spiritualis sit, simonie laborem incurti, non dubitatur, nec fructus à titulo possunt separari.

Ibi: Nec rvidi runquam.

An in locatione fructuum beneficiorum locus sit remedio d. l. 2. docent, Padilla ibi à num. 15. & Gutier. quæst. canon. lib. 1. cap. 39. num. 66. Sed quæstio hæc pendet ab illa, qua controvèrtitur, utrum in locatione, aut venditione, in qua sola spes emittitur, vel conductitur, ut sunt fructus beneficij, admittatur prefata constitutio circa quod DD. non conueniunt, affirmant Padilla dict. num. 15. Matheoç. in l. 1. tit. 11. lib. 5. Recopil. gloss. 6. num. 3. & gloss. 9. n. 8. Scacc. de commerc. §. 1. quæst. 1. part. 2. ampli. 10. num. 5. in princip. Hermos. in l. 1. 56. tit. 5. part. 5. gloss. 4. num. 58. Barbof. in collect. ad d. l. 2. num. 43. Morla in empot. iur. tit. 9. quæst. 19. num. 8. vers. Tertio. Negant Bald. in l. si ea legi num. 9. vers. Cum vero vedor. C. de vir. Cremen. in d. l. 2. n. 134. Menoch. cons. 843. num. 34. Mangil. de culation. q. 79. num. 30. & 31. Gratian. discept. cap. 756. à num. 8. Cyriac. cum plurimis tom. 1. controværs. 1. num. 35. Decian. in l. in fidei commiss. 3. notabil. C. de transact. Olea de celsion. iur. titul. 6. quæst. 10. numer. 16. qui alios refert. Vera autem resolutio est, quam ex Cremen. tradit. Padilla, & refert Gutier. & Morla vbi supr. nam lexio in huiusmodi contractibus non est con-

sideranda respectu fructuum, vel utilitatis, quam ex re empta, vel locata emptor, aut locator percepit, nam & si plurimum ultra spem commodi, vel incommodi sentiant contrahentes, d. l. 2. auxilio non est locus, sed solum inspicitur, quanti res vendi, aut locari communiter possit, & iuxta hanc inspectionem potest locus esse prædicto remedio, licet tota utilitas rei locatæ, vel venditæ à futuro cuentu, & viribus fortuna pendeat, de quo late disputat Didac. à Brto in rubric. de locat. part. 2. §. 2. ex num. 22. quia in computatione, quæ ad d. l. 2. fit, non attenditur futurum incrementum, sed iustus valor rei secundum tempus cōtractus. Menoch. vbi supra num. 37. Mangil. de substaſtation. q. 40. num. 1. Pinel. in d. l. 2. part. 3. cap. fin. num. 15. Cyriac. dict. 1. controværs. 1. num. 37. Lefsi de iust. lib. 2. cap. 21. dubit. 6. n. 41. Medina de restitut. tom. 2. tit. de cens. vitalit. q. 14. vers. Ac proinde videtur, fol. 499. Vnde si beneficij fructus locentur iusta mercede iuxta cōmunem hominum estimationem, aut saltē lexio ultra dimidiam non detur, cessabit d. cōstitutionis remedium, siue yberrimi, siue nulli per conducto rem percipiātur: aliud iuris erit, si tales fructus possent, solerentque locatcentum aureis, & minus quinquaginta locentur, nam hoc casu proculdubio, vel contractus rescindetur, vel quod deest, usque ad iustum pensionem conductor pendere compelletur, iuxta quæ intelligendus est D. Couart, hic tam quoad d. l. 2. quam quoad restitutionem in integrum. Nec enim quoad hoc differentia aliqua inter fructus beneficij, & alias res potest considerari, cum ipsi temporales

les omnino, sint si à titulo separati considerentur, prout sit, cum locantur cap. viesta 2. delocat. Escobar. de ratio in lib. 1. cap. 29. num. 13.

AD CAPVT Sextum.

SVM MARI V M.

1. Autiores ad hunc tractatum vivendi ostenduntur.
2. In quibus casibus mandatum speciale interuenire debet, remissione.
3. Ad petendam in integrum restitutionem principaliter mandatum speciale desideratur.
4. Cautele ad petendum restitutionem sine speciali mandato.
5. Restringitur prefata cautele.
6. Nemo in iudicio sine actione admittitur.
7. Index, & si pars non opponat, agem sine actione repellere potest.
8. Ratio traditur, cur restitutio principaliter peti nequit sine speciali mandato, cum incidenter possit.
9. Commissi principali negotio, omnia mandata censemur, que ad eius expeditiōnem sunt opus.
10. Restitutio incidenter postulatur, etiam in ipso sententiæ exequitione.
11. Exequitio est appendix litis principalis.
12. Mandatum ad item certam non expirat ante sententia exequitionem.
13. In mandato ad petendam restitutionem in integrum, causa expressio necessaria non est.
14. Speciale mandatum dicitur, in quo certum causarum genus committitur.
15. Ad matrimonium contrahendum singulare mandatum requiriatur.
16. In mandato ad iurandum de calunnia causa expressio necessaria non est.
17. Limitatur si iurandum est ad accusacionem.
18. Non est anima periculosa prefata doctrina.
19. Presumendum non est, quemquam in officio delinquare.
20. Habens mandatum generale ad agendum, excipendum, & supplicandum restitutionem iure petit.
21. Procurator, cui mandata est nominatio aliqua causa postulans speciale mandatum cum clausula: Et ad alia ovnia, potest similes tractare, non autem maiori prejudicij.
22. An ex generali mandato, in quo excepta est aliqua causa exigens speciale mandatum, possit procurator expedire alias causas minoris prejudicij, ad quas speciale mandatum requiritur?
23. Exceptio debet esse de regula, & confirmari in contrarium.
24. Resolutur negatiæ quæstio propria supr. num. 22.
25. Quæ induita sunt ad diminutionem, non debent augmentum operari.
26. Exponitur textus in cap. qui ad agendum, de procurator. in 6.
27. Non est tribuendum plus voluntatis tacite, quam expressæ.
28. Sub exemplo omnia evidenter exprimi, que sunt eiusdem rationis cum expressæ.
29. Mandatum cum libera equiparatur mandato speciali eis, que non sunt magni prejudicij.
30. Habens mandatum cum libera re-

- stitutionem principaliter petere potest.
- 31 Procurator Principis, aut Reipublicae in integrum restitucionem postulat.
- 32 Quando, causa aliqua expressa, adiicitur clausula: Cum libera in mandato, restringitur illud ad similes, nec maioris praedicū negotia complectitur.
- 33 Clausula: Quod possit facere omnia, que dominus, aequivalat clausula: Cum libera.
- 34 Procurator non potest agere, que speciale mandatum postulant, licet in mandato dominus ratificationem promittat.
- 35 Procurator, de cuius mandati sufficientia dubitatur, praesita cautione de rato, admittitur.
- 36 Consanguineus non admittitur pro consanguineo sine mandato ad ea, que illud speciale postulant.
- 37 Limitatur, ubi eius interest principaliter, restitucionem in integrum petere.
- 38 Consanguineus non admittitur sine satisfacione de rato.
- 39 Affinis etiam sine mandato pro affine admittitur, ut consanguineus.
- 40 Admittitur eodem modo amicus, si maxima sit amicitia.
- 41 Amicitia vera similis est strictissime cognitioni.
- 42 Explicatur textus in cap. nonnullis, s. cum autem, de rescripto.
- 43 Nullus, exceptis coniunctis, impetrare potest literas iustitiae sine speciale mandato.
- 44 Hodie ex stylo sufficit generale.
- 45 Intelligitur l. patri profilio, ff. de minorib.
- 46 Coniunctus, cum admittitur sine mandato in iudicio, non venit ex voluntate domini.
- 47 Procurator est, qui aliena negotia domini voluntate gerit.
- 48 Coniuncti non audiuntur, ut procuratores.
- 49 Coniunctus cum mandato generali tractare non potest, que illud exigunt speciale.
- 50 Endatur cap. constitutus de in integrum restitut. Vide infra num. 54.
- 51 Consors litis sine mandato nomine consoris agere non vales ante contestationem.
- 52 Non admittitur ad ea, que speciale mandatum requirant, sine illo.
- 53 Consanguineus simili, ut consors litis potest sine mandato petere restitucionem, nisi a parte opponatur.
- 54 Traditur alter intellectus ad d. cap. constitutus. Vide supr. num. 50.
- 55 Consanguineus, ubi admittitur sine mandato, substitutum ante litis contestationem non constituit.
- 56 Ad substitendum ante litis contestationem speciale mandatum desideratur.
- 57 Procurator, qui sicutem contestatur, eius dominus fit.
- 58 Administratores alieni patrimonij restitucionem in integrum sine speciale mandato postulant.
- 59 Qui administrationem à lege habent, eam liberam obtinent.
- 60 Ad defendendū cum, contra quem restitutio in integrum petitur, non est necessarium speciale mandatum.
- Quale mandatum sit necessarium, ad petendam in integrum restitucionem.*

AD ea, quæ hoc cap. continetur, sunt consulendi, Sforcia Oddus de in integrum restit. p. 1. quæst. 31. art. 12. cum legg. Mauric. cod. tract. cap. 3. Cald. in l. si curato-

- rem habens, verb. Imploradū à num. 14. Morla in empor. iur. tit. 5. in princ. num. 22 Cyniac. tom. 2. controuers. 280. num. 26. Menoch. cons. 100. nu. 298. Ceuall. tom. 1. quæst. 134. Reb. ad leg. Gallicas. tom. 2. tract. de restit. art. 1. gloss. vlt. nu. 3. Tiraquel. in tract. res int. alios act. Pichat. in S. procurator. num. 34. inst. de ijs, per quos ager. poss. Farinac. in prax. quæst. 99. num. 62. Barbos. in collect. ad l. vnic. num. 2. & 3. C. etiam per procurat. Gregor. Lop. in l. 1. tit. 5. p. 3.
- 2 Plures casus, quibus speciale mandatum est opus, congerunt idem Barbos. in tract. de clauil. vsl frequent. clauil. 35. à nu. 16. Cardos. in prax. iudic. verb. Procurator. Gloss. verb. Pacifici, in cap. qui ad agendum 4. de procurat. in 6. Firmian. in suo repert. verb. Mandatum, Golin. de procuratorib. p. 2. cap. 5.

Num. 1:

- 3 Licet ad petendam in integrum restitucionem principaliter speciale mandatum desideretur, sufficit generale, si postuletur incidenter, ut omnes fatentur noper laudati. Docent autem Tondut. de præsent iudic. p. 2. cap. 20. num. 9. cum legg. Natta cons. 162. numer. 34. vers. Circa modum agendi, Cyniac. d. cont. 380. num. 27. cauetam, qua nunquam erit necesse speciale mandatum, proponendo scilicet in eodem libello actionem, ad quam minor restitui intendit, ac deinde per viam replicationis petendo in integrum restitucionem, v.g. si procurator conueniat possessorum rei minoris, & addat, quod si aduersarius opponat de prescriptione, nihil obstat, quia aduersus illam competit minoris restitutio, quam implorat, quo casu prefati DD. ex alijs tradunt, restitucionem incidenter postulari, atque ideo mandatum generale satis erit, quo maxime restringitur decisio, l. illud 26. S. fin. ff. de minor.
- Sed præmissam cauetam restringit merito Cyriac. cum alijs num. 74. ad casum, ubi extat actio minori competens, & si per exceptionem elisibilis, quod si penitus fuerit extincta, necessario prius petendum est restitucionis auxilium, per quod via ad agendum aperiatur, cu nemini sine actione in iudicio experti, permittatur, l. si pupilli 6. S. videamus, ff. de neg. gest. l. si quid possessor 54. S. illud. ff. de petit. hzred. Carleual de iudic. tom. 2. tit. 2. disp. 5. nu. 27. Paz in prax. tom. 3. in princip. num. 5. Ant. Gom. var. lib. 2. cap. 11. num. 24. Cyriac. tom. 2. controuers. 321. num. 3. Menoch. de arbitrar. lib. 1. q. 16. num. 2. adeo ut iudex, etiam parte non opponente, sic agentem repellat, Tusch. tom. 1. lit. A conclus. 60. num. 29. Marant. de ordine iudicior. part. 4. dist. 20. numer. 15. Boet. decil. 344. num. 8. Bonadill. in polit. tom. 2. lib. 3. cap. 14. num. 83. Petr. Barbos. in l. si alienam, num. 18. ff. soluto matrimon. Imò tenetur, alias parti damnificatz manet astri. Etus ad interesse, & ob hoc in syndicato poterit conueniri, Menoch. supr. nu. 4. Gamma decil. 26. n. 7. 3. Huiusmodi igitur restitutio, quæ non nisi principaliter peti potest, sine speciale mandato minime impetrabitur.
- Ratio, propter quam in restitutio-
nis petitione adesse debet speciale mā-
datum, ea reddi potest, quia cum hoc
beneficium extraordinarium sit l. in
causa 17. ff. de minorib. non censetur
sub

sub generali mandato comprehesum.
Alias rationes tradit Caldas dict. verb.
9. Implorandum, num. 5. quod fallit, vbi
incidet imploratur, nam cum pri-
ncipale negotium alteri committitur,
omnia mandata intelliguntur, sine
quibus illud nequit expediti, l. fin. ff.
de officio eius cuius l. quicunque s. S:
non tamen, vers. Sed & si pecuniam,
ff. de instit. act. Merlin. de pigno. lib.
2. quzst. 101. num. 15. & quz ipsi co-
nexa sunt, Menoch. conf. 203. num.
32. vbi alij, Alexand. conf. 118. num.
23. lib. 5. Rot. decif. 374. nu. 18. part.
5. in recent.

Vers. Ex quibus fundamentum.

10. Non solum ante sententiam diffi-
ciliutiam licet restitutionem petere ad-
uersus interloquitorum, à qua non
potest appellari, vt D. Couart docet,
verum etiam post rem iudicatam in
ipsa sententia exequitione non pro-
hibebitur procurator sine speciali
mandato illud auxilium implorare
per viam exceptionis, siquidem ita in-
cidenter quoque postulari dicitur, F/o
res de Mena variar. lib. 1. cap. 5. num.
71. Carleual d. tom. 2. tit. 3. disp. 16. n.
27. cum seqq. qui plures allegant, quo-
niam exequatio appéndix est huius pti-
cipalitatis, quz non videtur extincta an-
tequam exequatur, Salgad. de retent.
bullet. 2. part. cap. 18. num. 17. Golin.
de procurat. part. 2. cap. 5. num. 185.
Mantic. de tac. & ambig. conuent.
lib. 7. tit. 27. num. 28. & pro vna ead.
demque causa habetur, maximè si
idem iudex, qui pronunciavit senten-
tiam, exequatur, quare mandatum ad
certam litem non expirat, antequam
illa per exequitionem extinguitur,

Num. 2;

In mandato speciali ad petendam
restitutionem, no requiritur, vt in indi-
viduo causa exprimitur, sed sufficiet,
procuratorem constitui, vt quoties
occurrit necessitas, tale auxilium
imploret, Golin. supr. n. 22. Mauric.
cap. 24. Ceuall. d. quzst. 134. num. 2.
cuta seqq. Oddus quzst. 31. art. 4. ex
num. 71. Gregor. Lop. in d. 15. gloss.
1. Gratian. disceptat. forenl. cap. 105.
num. 25. Et comprobatur ex Meno-
ch. conf. 287. num. 22. vbi ex alijs ait,
speciale mandatum dici, cum genus
causalitatis exprimitur, velut ad transige-
dum, vendendum, pignorandum, nec
opus esse, res, aut personas sigillatim
declarari. Quod tenet etiam Bart.
in leg. filius fam. num. 8. ff. de donat.
Vanti.

Vantius de nullitat. tit. de nullitat. ex
defectu mandati comparent. Sal-
acet. in l. vnic. C. etiam per procurat. in
integr. restit. pet. poss. Nam vbi hz
inseruntur po tuis mandatum singu-
lare debet appellari (quod in quibus
dam causis fieri oportet, velut ad
matrimonium contraheadum) de
quo latissime Merlin. dict. quzst. 101.
numer. 5. cum seqq. Causas autem,
quz hoc singulariter mandatum postu-
lant, refert Aug. Barbos. de clausul.
post claus. 35.

Ibi: Eadem serè vel similitatione;

16. Similiter in mandato speciali ad
iurandum de calumnia expressio cau-
sa non exigitur, sat enim est, con-
stituti procuratorem cum facultate
generalis sic iurandi, vt docent, ac
communiter obseruari, testantur Ant.
del Re de iuram, calumn. cap. 16.
num. 17. Gratian. vbi supra num. 23.
Gutier. practicar. libr. 1. cap. 62. Ce-
uall. tom. 1. quzst. 493. Batbos. in
collect. adl. 2. num. 13. C. de iura-
men. propt. calumn. Golin. dict. part.
2. cap. 5. numer. 30. Id tamen limitat
Marescot variar. libr. 2. cap. 137. in
fine, in accusatione, quando permit-
titur per procuratorem accusare, nam
causa, & persona exprimenda est, vt
possit de calumnia iurari, Golin. dict.
cap. 5. num. 27. Luc. de Penna in l.
tam collatores, col. 6. C. de re militar.
lib. 12.

18. Neque praxis hęc inducit aliquod
peierandi periculum, vt recte Gutier.
aduertit, nam, & si generaliter detur
mandatum ad iurandum de calum-
nia, quoties fuerit necesse, non inde
sequitur, procuratorem non instru-

7. Cum in anima domini iuraturum;
nec credendum est, illicite suo iure
functurum, argument. leg. merito 51.
ff. pro socio, Golin. part. 1. cap. 5. nu-
mer. 34. Seraphin. decis. 1134. num.
13. Nihilominus contrarium cum
D. Couart. defendunt multi, quos
ipse refert in cap. quanvis pactum,
part. 1. S. 5. in fine, de pact. in 6. sequi-
tur Menchac. question. vñfrequent;
cap. 23. numer. 17.

Num. 3:

Mandatum ad agendum, defen-
dendum, ac supplicandum habens
potest restitutionem principaliter
pro minore postulare, Oddus dict.
artic. 12. numer. 51. Barbos. in dict.
colle. adl. vnic. numer. 3. Roland.
à Valle, conf. 26. numer. 18. vo-
lum. 1. Cald. dict. verb. Imploran-
dum, numer. 4. 7. in fine, Cassador.
decif. 1. de procurat. Golin. dict. p.
2. cap. 5. num. 22.

Vers. Quartū manifestē.

Compertum est, vt, quoties pro-
curat or datus est nominatum ad cau-
sam, quz sine speciali mandato expe-
ripi non potest, si adiiciatur deinde. Et
ad alia speciale mandatum exigentia,
omnia, quz illud requirunt, possit age-
re, cap. qui ad agendum 4. S. 1. vbi no-
tant Batbos. in collect. nu. 3. de pro-
curat. in 6. Golin. d. p. 2. cap. 4. n. 41.
Bertach. in report. verb. Procurat.,
constituitur, n. 26. Alexand. conf. 22.
n. 3. 9. lib. 1. Oliban. de actionib. lib. 1.
part. 2. cap. 16. num. 19. nisi, quz ex-
preßi non sunt, graue, ac maius pre-
judicium afferant domino, quam
causa expressa, Paz in praxi tom. 1.
annotat. 4. numer. 19. & 20. atque
ita.

ita in specie restitutionis in integrum docuit Gregor. Lop. in d. l. 15. gloss. 1. nam verba generalia mandati secundum quod exprimitur, restringuntur, Golin. part. 2. cap. 4. num. 47. Franc. Marc. decis. 484. par. 2. Cyriac. tom. 2. controuer. 278. num. 60. Mantic. supr. tit. 16. num. 34. 37.

²² Illud dubitatur inter DD. si procurator constitutus ad omnia, & cōcipiatur causa aliqua speciale mandatum requirens, ut iuramentum de calunnia, vel transactio, an talis procurator possit expedire ex terea, ad quæ speciale mandatum desideratur, in quibus minus, aut non magis detrimenti dominus pateretur, & affirmatiū tēlpondent Deci. in l. 1. num. 25. ff. de reg. iur. Iason in l. properandum, num. 7. C. de iudic. Menoch. conf. 37. num. 37. & conf. 312. num. 7. Merlin. vbi supra num. 16. & 17. Golin. dict. cap. 4. à num. 45. Fontanell. de paet. nupt. tom. 1. claus. 4. gloss. 21. part. 2. num. 35. Milis in repetit. verb. Procurator expressæ, & communem dicit Mantica, vbi proximè num. 31.

²³ Ratio horum est, quia exceptio debet esse de regula, quam in contrarium firmat, l. quæ situm 12. S. idem Pomponius respondit domo, el 2. ff. de fund. instruct. l. nam quod liquidz 4. S. fin. ff. de pen. leg. vbi committetur notatur, Argel. de acquir. possess. quæst. 3. art. 9. num. 12. Pareja de instrum. edit. tom. 1. tit. 2. refolut. 6. nu. 362. Euerard. in loc. legal. loc. 19. ab except. ad regul. & loc. 99. ab speciali. Hinc est, ut quæ casum excipit exigentem speciale mandatum, videatur omnia similia, aut saltim quæ tantu præiudicij non sunt, procuratori des mandare.

Contrarium placuit Tiraquel. de retract. ligag. ad finem tituli nu. 94. Rebus. in tract. exceptionum, num. 24. Barbos. in collect. ad dict. cap. qui ad agendum, num. 4. Quæ enim inducta sunt ad deminutionem, non debent augmentum operari Bart. in l. Denique Pegasus 8. S. interdum, ff. de pecul. leg. per argumentum ab speciali: cum ergo dominus intendere auferre, ac limitate procuratoris facultatem, ex eo non debet ampliari. Quibus ad stipulatur textus in d. cap. qui ad agendum, in principio, vbi statuitur, non sufficere ad exercēda, quæ speciale mandatum desiderat, genera le mandatum ad omnia, quæ sine speciali expediti non possunt, nisi aliquis casus exprimatur, quod in §. 1. deciditur: Igitur cum ex exceptione vnius causæ poscentis mandatum speciale solūm inducatur voluntas tacita, ut aduersarij volunt, ad alia similia procuratori committenda, hæc non sufficit, nec magis tribuendum est tacitus voluntati, quam expressæ, cum vniuersque idem debeat esse iudicium, l. cum quid 3. ff. si cert. petat,

Nec rectè argumentatur de excep-
tione vnuis casum in mandato ad
excipientem: qui enim exprimit om-
nes similes casus, sub uno exēplo expli-
cat, ac expressæ quodammodo com-
mittere censemur, quæ consideratio in
excipiente non procedit, qui exemplum
inserit non corū, quæ procuratori
mandat, sed quæ suo nomine fieri
vetat; atque ita cum voluntas, quæ ex
exceptione causæ mandatum speciale
requirentis, ut similes mandata cen-
seantur, prorsus sit tacita, & præsumpta,
sufficere nō debet, vbi speciale ma-
ndatum desideratur cum & generalis
expres-

expresa non pro sit, d. cap. qui ad agē-
dum in princip. ex his deducitur solu-
tio ad fundamentum, quod pro sen-
tentia opposita retulimus, quoniam illud cessat, vbi expressa, & specialis
voluntas desideratur, vt in præsenti.

Vers. Quinto ab eadem.

²⁹ Mandatum cum libera æquipara-
tur speciali in ijs, quæ domino maxi-
mum non asservant detrimentum,

³⁰ quare procurator ita constitutus rectè
in integrum restitutionē postulabit,
Pareja cum plurimis de instrum. edit.
tit. 5. resol. 10. num. 6. Magon. decis.
Lucens. 51. num. 7. Malcard. de pro-
bat. conclus. 1308. num. 9. cum legg.
Castill. Sicil. decis. 74. nu. 31. Gratian.
disceptat. cap. 95. num. 9. Græu. ad
præct. Cam. Imper. libr. 2. concl. 72.
consider. 4. Greg. Lop. in d. 15. gloss.
2. Paz d. annotat. 4. num. 7. Hermos.
in l. 48. glo. 5. nu. 2. tit. 5. part. 5. Cal-
das supra dict. num. 7. infine, Tira-
quel. de iur. marit. gloss. 8. numer. 21.
& de iudic. in reb. exiguis, vers. 41. Re-
ginald. in praxi fori penit. lib. 25. nu-
mer. 606. vers. Quintum est, Merlin.
dict. quæst. 101. vbi à num. 13. de po-
testate procuratoris cum libera opti-
mè differit, Gutierrez. de iuram. con-
fimat. part. 1. cap. 50. numer. 13. Argel.
de acquir. possess. quæst. 15. articul.
5. numer. 11. & 12. Non autem ve-
niunt sub tali mandato, quæ illud fin-
gulare depolunt, Merlin. numer. 31.
Cyriac. controuer. 278. numer. 60.
Putz. decis. 53. num. 2. Ruin. In. couf.
54. num. 29. 30. Golin. dict. cap. 4.
numer. 58. Philip. Franc. in dict. cap.
qui ad agendum, in princip. vers. VI-
timò nota.

Hinc sequitur, Procuratore Prin-
cipis; vel Reipublicz posse in inte-
grum restitutionem postulare, quo-
niam à lege habet administrationem
cum libera, Barbos. in dict. l. vnic. nu.
3. Merlin. numer. 18. Surd. conf. 335.
num. 18. Odd. dict. part. 1. quæst. 31.
art. 12. num. 54.

Quando clausula cum libera ap-
ponitur in mandato, causis aliquibus
expressis, restringitur ad expressa, &
similia, nec grauiora complectitur,
Merlin. num. 28. Francise. Marc. de-
cis. 484. num. 3. part. 2. Cyriac. dict.
controuer. 278. num. 60. Golin. dict.
cap. 4. num. 47. 48. Mantic. dict. titul.
16. num. 16. Angel. in princip. num. 3.
instituta de ijs per quos ager. possum.
Narbon. de appellat. à Vicar. ad Epis-
cop. lib. 1. quæst. 65. num. 12. Mart. in
ff. nou. tom. 1. cap. 75. vers. Procura-
tor. Pareja supr. num. 75.

Vers. Sexto ex his infero:

Consentiant Barbos. in collecta-
nea ad caput, coram, in fine de in
integrum restitutione, Cassador. decis.
1. 8. 3. de procur. Mantic. decis. 11. nu-
mer. 2. Sforc. Oddus dict. articul. 12.
numer. 52. quoniam per illam clau-
sulam: Ut possit facere omnia, quæ
dominus possit, libera administra-
tio conceditur, Cyriac. dict. con-
trouer. 278. numer. 59. Merlin. nu-
mer. 23. Bolaños in Curia Philippi-
ca, part. 1. §. 10. numer. 24. Grego-
rius Lopez in l. 19. gloss. 8. tit. 5. par-
tit. 3. Gutierrez, vbi proxime, Goli-
nus dict. part. 2. cap. 4. numer. 12.
Marta de claus. clausula 115. Rota
apud Censum de censibus decis. 168.
num. 2. Gruel. Dolan. decis. 112. n. 6.

Muta in pragmat. Regn. Sicil. de offic. Proleg. tit. 1. à num. 50. Castil. supr. pranum. 32.

Num. 4:

- 34** Et si dominus in mādato promittat, se ratum habiturum, quod ejus nomine gesserit procurator, non poterunt ex hoc ea expediri, quz mandatum exigunt speciale; Alberic. in l. 1. column. 4. verl. Nunc venio ad quzstiones, ff. de offic. procur. Cesar. Decian. cons. 340. n. 8. & cons. 500. n. 12. Surd. cons. 160. num. 35. Mantic. d. lib. 7. tit. 16. num. 13. Vanti. de nullit. ex defectu mandat. num. 114. Cyriac. d. controvers. 278. nu. 57. Greg. Lop. vbi nuper. Golin. d. cap. 4. num. 22. Seraphin. decis. 238. num. 4. Barbos. d. claus. 33. n. 17.

- 35** Procurator, de cuius mandati sufficientia dubitatur ad petendam in integrum restitutionem, admittitur primita cautione derato, Odd. d. q. 31. art. 12. num. 54. Barbos. in d. l. vnic. n. 3. & ita generaliter statutum est, quoties de viribus mandati ambigitur, l. 21. tit. 5. p. 3. vbi Gregor. Lop. gloss. 1. Golin. part. 4. cap. 2. num. 1. Pyrrh. Maur. de fideiustor. p. 1. in prior. sed. 2. cap. 9. num. 2. 3.

Num. 5:

- 36** Est communis resolutio, non posse consanguineum absque speciale mādato petere in integrum restitutionem, sicut necquidquam aliud facere, quod sine illo peragi nequit, Menchac. quzit. vbi freq. cap. 22. num. 12. Tiraq. de retract. lignag. S. 1. glo. 10. num. 98. & gloss. 13. num. 34.

Caldas in d. l. si curātatem, verb. Implorandum num. 8. Petr. Barbos. in l. 3. n. 23. ff. fol. matrim. Bolan. vbi supr. num. 30. Argel. dict. quzit. 15. art. 4. num. 3. Gomez Baio in praxi 3. part. lib. 1. cap. 12. num. 14. Golin. p. 3. cap. 2. num. 18. Chartar. decis. 5. 4. num. 6. Maur. supr. num. 15. Mag. decis. 6. n. 13. Surd. decis. 215. Gratian. discept. cap. 40.1. Quod limitat in patre, Golin. num. 19. Chartar. num. 18. Cotta in memorabilib. verb. Coniuncta persona, Ias. in l. exigendi. num. 9. C. de procurat. Limitat etiam Odd. dict. 37. quzit. 3. art. 9. num. 38. vbi coniuncti inter se restitutionem impetrari, quia communes habet cum minore facultates vel alias.

Sed cum admittitur absque mandato coniunctus in qualibet causa, debet de rato satis dare, Camil. Borre. in summ. omn. decis. tit. 66. nu. 94. Bolanos. vbi supra. Golin. part. 3. cap. 1. num. 3. cum seqq. Josephi. Ludouic. decis. Lucens. 41. num. 1. 2. Hippolit. sing. 228. num. 2. Quod etiam verum est in patre, Golin. n. 5. Roman. sing. 6. 19. l. filius fam. 14. ff. qui satisd. cogant. & ratihabitione non sequuta corruit quod actum est, Donell. comment. iur. civil. lib. 18. cap. 11. col. 5. Mench. vbi supr. lib. 2. cap. 23. num. 6. Surd. de alimenter. tit. 3. q. 8. n. 10.

Idem quod de consanguineo de 39 affine dicendum est, Christofor. de Paz in scholijs adl. Ityli. l. 10. num. 7. Magon. Lucens. decis. 6. Golin. vbi proxime. num. 10. vbi, quod coniuncte persona intelligentur, vsque ad quartum gradum, vt agere sine mandato possint. Atque etiam de amico, si 40 maxima sit amicitia, Bartol. in leg. non solū, s. qui alieno num. 1. ff. de pro-

procurat. Abbas in cap. accedens cl. 2. num. 8. lit. A. vt lit. non contest. Menchac. dict. cap. 23. num. 7. Golin. num. 14. Hippolit. in l. 1. C. de rapt. virgin. Alciat. in l. lite. 5. amicos. ff. de 41 verbor. signific. Nam vera amicitia similis est strictissimz cogitationi, Tiraquel. de p̄n. temp. cauf. 22. Me-noch. de pr̄sumpt. lib. 4. pr̄zl. 39. n. 70 cum seqq. Golin. ibidem. Hippol. sing. 351. Maur. supr. dict. sect. 7. cap. 2. num. 23. fol. 384. Prosper. Catavit. Ritu. 160. num. 9. Alexand. in l. 5. lex Falcidia, ff. ad l. Falcid. Pacian. de probat. lib. 1. cap. 29. num. 23. facit il-lud Prouerbior. cap. 18. Vir amicabilis ad societatem magis amicus erit, quam frater. Extat egregia Senecz sententia Epist. 10. 5. qui patrem filij mortem lugentem reprehēdit, inquiens: Quid magis faceres, si amicum perdidis-cess?

Ibi: *Qua ratione perpensa cum Ro-
manus.*

42 Verus, ac genuinus est intellectus, quem D. Couarr. tradit hic ad tex-tum in cap. nonnulli 28. §. cum au-tem, de rescript. vbi, re adamussim considerata, non obscurò probatur, coniunctum non admissi ad ea, quz desiderant speciale mandatum sine il-lo; etenim exceptum debet esse de contentis sub regula leg. sed an vltro 10. 5. 1. ff. de negot. gest. Cyriac. controvers. 210. numer. 6. Bartol. in leg. 1. in fine, ff. de regul. iur. Me-noch. consil. 140. numer. 17. Sed

43 Pontifex ab illa regula: Ut nullus sine speciali mandato ad impetrandas literas iustitiz accedat, excipit coniunctos. Igitur si non exciperem-

tur, nequirit tales literas postulare, ex eo quod ad mandatum exigitur speciale; alioquin si iure communi consanguineus posset tractare pro-conioncto, quz speciale mandatum requirunt, frustra exciperentur in ea constitutione, sub qua minimè com-prehendebantur. Illius autē rigorem 44 ita praxis temperauit, vt hodie quilibet cum generali mandato non prohibeat, eas literas impetrare, sicut cum D. Couarr. testatur Nauarr. in cap. si quando, pr̄z ludio 1. num. 2. de rescript. Mādos. in prax. commiss. in prima forma pr̄z lud. vltim. Vant. de nullit. ex defect. iuris dict. delegat. n. 27. Et licet Crotti interpretationē admitti, litera textus patiatur, con-gruatamen non videtur, quia verisimile non est, voluisse legislatorem eximere coniunctos à pena legis; & non ab eius prohibitione, cum quoad eos illutoria esset constitutio, si man-terent exempti à supplicio propter trans-gressionem, argumento leg. fin. ff. de offic. eius. Verius itaque est, ac recep-tum communiter, in illo versiculo: Nisi forte coniunctos exce-pitos fuisse ab illa prohibitione, at-que ita posse sine mandato literas iustitiz impetrare, etiam iuxta illius constitutionis rigorem, Felin. ibi, co-lumn. 16. Golin. vbi supra part. 3. capit. 2. num. 1.

Obiectio Decij contra interpre-tationem communem leg. patri pro filio 28. ff. de minorib. non obstat; quia verba Consulti recte intellecta ipsam aperte probant: Dux enim ibi clausu-lz inferuntur circa petendam restitu-tionem in integrum pro coniunctis; Prima ibi: *Ex quo appetet, ceteros cog-iatos, vel affines alterius esse condicioneis.*

Hic ostenditur, huiusmodi personas non esse audiendas in iusto eo, qui lassionem est passus, quia sua non interest, sicut patris, qui de peculio tenetur. Secunda subiungitur ita: Nec alter audiri oportere, quam si ex voluntate adolescentis posulentur. Ac si dicat Consultus, non solum admittendi non sunt cognati, adolescentem in iusto, ut pater, verum etiam debent habere voluntatem, id est, mandatum ad consequendam in integrum restitucionem, per quae verba propositus exclusunt coniuncti sine mandato, nam quando ut tales causas aliorum agunt, non veniunt ex tacita, aut expressa ipsorum voluntate, quanquam contra voluntatem domini agere nequeant. I. Pomponius 40. §. in his autem, ff. de procurat. Golin. vbi proxime, numer. 12. Castren. in l. non solum, §. qui alieno, ff. cod titul. Hyppol. dict. sing. 228. num. 2. nam sita foret, admitterent nomine procuratorio, si quidem procurator est, quia aliena negotia domino volente gerit. I. ff. de procurat. Golin. part. 1. cap. 1. num. 9. Paz in prax. dict. annot. 4. num. 1. August. Barbos. in collectan. ad rubric. C. de procurator. & sufficit tacita voluntas, seu presumpta l. si remunerandi 6. §. si passus, ff. mand. l. vel uniusorum 12. ff. de pignor. act. 1. semper 61. ff. de reg. iur. Consanguinei autem non audiuntur ut procuratores, Balb. decif. 415. Caualcan. decif. 24. Rebus. in tract. nominat. quæst. 14. num. 106. Golin. part. 3. cap. 2. n. 38. Gratian. discept. cap. 573. no. 48. Caualcan. decif. 24. de iudic. Tepat. variar. tit. 89. cap. 2. vers. Quintus, Vnde cum in dict. l. patri, doceamus, non esse coniunctos audiendos, nisi

49

habeant adolescentis voluntatem, manifestè colligitur eos sine mandato repellendos, nam quoties ita accedunt, voluntatem non habent ex dictis, cum ergo mandatum sit opus, debet esse speciale, prout postulatur ad petendum auxilium restitucionis, d.l. illud. 26. §. fin. ff. de minor. nam & si consanguineo permittatur agere ea, quae cum generali mandato expediuntur, l. sed & hz 35. ff. de procur. minime tamen concessum est, ut cum generali mandato possint exequi, quæ illud speciale desiderat, quod nullo iure cautum repertur.

50

Vers. Supereft tamen.

Quod in cap. constitutus de integr. restit. præcessit mandatum speciale fratribus ad impecrandam in integrum restitucionem, sentiunt Mench. dict. cap. 23. num. 11. & 12. Caldas in dict. verb. Implorandum, num. 8. vers. Non etiam obstat, quæ vera videtur interpretatio, vel dici posset, fratres res habere communes, atque ideo intererat fratribus, qui comparuit, alteru quoque restitui, quo casu mandatum non desiderari docuit Odd. d. quæst. 31. art. 9. num. 38. facit d.l. patri, perpenfa ratione, cui Consultus innotit, dum de patre loquitur, & quod tradit Golin. d. part. 3. cap. 2. num. 17. vbi ex alijs probat, posse coniunctum, etiam in iusto domino, agere, cum sua principaliter interest.

51

Num. 6.

Intellectus iste ad d. cap. constitutus 8. de in integr. restit. merito reiicitur, tum quia communis resolutio est

est de iusto coniuncti, non posse litis consortem sine mandato alterius agere ante litis contestationem, de quo videndisunt Felin. in cap. cum M. numer. 8. de constitut. Ripa ibi a num. 52. Socin. reg. 160. Bernard. Diaz. reg. 136. vbi additio, Duen. reg. 152. Padil. in l. error. num. 34. col. 3. C. de iur. & fact. ignor. Greg. Lop. in l. 10. gloss. 7. tit. 5. p. 3. Christoph. de Paz in l. 10. styl. tit. 12. qui duo ultimi allerunt per d.l. 10. partit. introductum esse, ut consors litis valeat ante item contestata in iudicio experiri sine mandato. Tum etiam, quod ad ea, quæ mandatum requirunt speciale consors litis non auditur sine illo, quod plane probatur in d.l. 10. partit. vbi ex quiparatu litis consors consanguineu, sed consanguinei non admittuntur ad expedienda, quæ speciale mandatum postulant, ut probavimus. Ignitur nec consors litis.

52

Illud autem, quod D. Couarr. in fine huius versiculi ait, posse scilicet defendi consanguineum simul, & consortem litis admittendum sine mandato ad postulandum beneficium restitucionis; verum videtur, si a parte non opponatur, Creg. Lop. in l. 15. gloss. 2. tit. 5 p. 3. vbi docet, quod sine speciali mandato peti potest restitutio in integrum, si defectus non obiciatur ab aduersario, ex qua doctrina recte inferatur, quod D. Couarr. probabile dixit. Hinc alius intellectus aptatur d. cap. constitutus, vbi ideo frater sine mandato admisius est, ut coniunctus, ac consors litis, quia pars contraria defectum mandati non allegavit.

53

Quomodo cunque autem coniunctus sine mandato agere, permittatur,

54

tur, non potest ad id alium substituere, Iohann. Garc. reg. 21. quod ante litis contestationem procedit, nam post eam bene alium suo nomine subrogabit, Golin. part. 3. cap. 2. num. 231. Bald. in cap. Nuntius, nu. 34. de procurator. Roman. sing. 227. num. 4. & conf. 241. num. 10. Ias. in l. quod quis num. 1. verl. Septimo fallit, C. de procurator. Ioan. de Grassis de substitut. procurat. verb. Procuratores, in tract. magno. Rota decif. 34. alias 677. Ratio est nam cum ad substituendum procurator, ante quam item contestetur, debeat habere speciale mandatum, capit. 1. §. 1. de procurat. in 6. leg. 19 titul. 3. part. 3. Vanti. de nullitat. tit. ex defectu mand. numer. 109. Paz in praxi, annot. 4. numer. 5. Petr. Barbos. in comment. ad ordinat. Reg. Lusit lib. 3. tit. 4. §. 28. num. 2. Surd. decif. 195. num. 9. Grassi. supra verb. Cum potestate substituendi, n. 1 Golin. part. 3. cap. 5. num. 65. Mozz. de contractib. tit. 4. ord. 4. ver. 77. Cassan. in consuetudin. Burgund. rubric. 4. S. 1. num. 4. vers. Aduerte quod potestas substituendi, id coniunctus facere nequibt, cui non licet, quæ speciale mandatum postulant, ut supra probavimus. Postquam autem procurator item fuerit contestatus virtute generalis mandati, quia dominus litis effici dicitur, Seraphin. decif. 1118. num. 2. Golin. part. 3. cap. 4. num. 38. Guid. Pap. decif. 119. alium suo loco iure constituit expræallegatis iuribus, & l. si procuratorem, §. 1. ff. mandat. l. nequæ 11. §. fin. de procurator. gloss. in cap. ex parte Decani, verb. Mandatum de rescript. Gail. practicar. obseruat. lib. 1. obse ruat. 72. nu. 11. Menoch. de pres. lib. 2. præf. 38. num.

55

1. Mysinge. obseruat. 43. cent. i. Petr. Barbos. in l. cum prætor. S. 1. num. 10.4. com seqq. ff. de iudic. quod & coniunctus sacere non prohibetur. Alexand. tamen Tractacinq. variar. resolut. lib. 2. resol. 3. tit. de procurator. numer. 16. sentit, posse coniunctum etiam ante item contestata substituere; idem videtur Speculatori tit. de procurator. S. ratione quoque constituentis, qum. 9. Jacob. in l. i. C. de procurator.

Vers. Non erit.

38 Quod Prælatus, tutor, curator, & aliz personz similes administrationē alieni patrimonij habentes, possunt petere sine speciali mandato in integrum restitutionem, docent Greg. Lop. in d. l. 15. tit. 5. part. 3. gloss. 2. Odd. d. quæst. 31. num. 33. Mauric. cap. 27. num. 3. cum sequentib. Menoch. conf. 936. a. num. 4. nam illis, quibus a lege administratio committitur, eam liberare censentur. l. Ptxes 12. C. de transfa. Alex. Tractacinq. dict. tit. de procurator. resol. 1. per totam. Gutier. de tutel. 1. p. cap. 1. num. 15. & part. 2. cap. 6. num. 2. Menoch. conf. 22. n. 14. Ioan. Garc. de donat. remunerator. n. 23. Caldas in dict. l. si curatorem, verb. Sine curatore, num. 120. atque ideo omnia possunt peragere, quæ permittuntur illis, quibus à domino cum libera mā datum concessum est; sic propter calumiam iurare possunt. Petr. Gregor. sintagmat. lib. 48. cap. 7. num. 4. Camil. Bortell. in summ. decis. tom. 1. tit. 51. de iuram. calum. num. 24. P. Suar. de relig. tom. 2. tract. de iuram. lib. 2. cap. 3. num. 3. Scaccia de iudic. lib. 2. cap. 11. num. 21. & 255. &c. alij plures

apud Barbos. in collect. ed. 2. §. 2. 2. 6. C. de iur. propter calum.

Vers. Decimū adnotandum.

Ad defendendum illum, contra-
quem in integrum restitutio petitur,
non est necesse speciale mandatum,
Grégor. Lop. in dict. gloss. 2. Barbos.
in collect. ad d. l. vnic. num. 3. C. etiam
per procurat. qui Storciam Oddum
refert. Golin. p. 2. cap. 5. num. 22. in fi-
ne, Mozz. supra tit. de mandat. vers.
Venio ad quatum, n. 12. ad 23.

AD CAPVT

Septimum.

SVMMARIUM:

- 1 Qui de dote, eiusque præiugis dis-
seruerunt.
- 2 Mulier habet tacitam hypothecam
in bonis mariti pro dote.
- 3 Etiam si matrimonium verum non
sit, modo mulieris bona fide fuerit con-
tractum.
- 4 In matrimonio putativo mulier agit
ad dotem conditione fine causa: cùs
hypotheca.
- 5 Sponsa de futuro gaudet hypotheca
pro eo, quod in dotem futuram pre-
stabit.
- 6 Mulier habet hypothecam pro do-
te in bonis saceri.
- 7 Et in bonis fiduciisorum mariti.
- 8 Quando permisum est, fiduciisores
pro dotibus à marito accipere.
- 9 Bona minoris immobilitis sine decre-

- 10 hypothece dotali subiiciuntur.
- 11 Non prodest viri protestatio, quod
non vult bona sua pro dote obligare.
- 12 Pactum, quo mulier hypotheca do-
tali renunciat, est nullum.
- 13 Quid si firmetur iuramento.
- 14 Heretica non habet hypothecam
pro dote.
- 15 Quid Hebreas muliere.
- 16 A quo tempore incipias pro dote tā-
cita hypotheca.
- 17 Hypotheca ius transit in quemcum-
que mulieris successorem.
- 18 Viri competit hypotheca pro dote
premissata in bonis uxoris, quam
alterius præmissoris.
- 19 Non habet prælationis præiugium;
- 20 Præstatio non liberat ab huismodo
hypotheca promissorem, nisi mar-
itus consentiat.
- 21 Pro bonis paraphernalibus compe-
tit tacita hypotheca sine prælatione.
- 22 Huiusmodi hypotheca tanta extin-
guitur per expressam.
- 23 Bona paraphernalia qua sunt:
- 24 Pro donatione propter nuptias da-
tur tacita hypotheca sine prælatione.
- 25 Quando mulieri concedatur præiugium
prælationis pro donatione pro-
pter nuptias.
- 26 Pro augmentatione dotis mulier gaudet
hypotheca cum prælatione.
- 27 Quando vir auget dotem, augmen-
tum habet hypothecam sine prælatione.
- 28 Hypotheca pro dotis augmentatione inci-
pit, à quo illud promissum, vel tradi-
tum est.
- 29 Mulieri datur hypotheca pro ali-
enius sibi debitiss, constante marimo-
nio à die dotis constituta.
- 30 Au propter expressam hypothecam
non competit tacita dotalis?
- 31 Mulier præfertur anterioribus cre-
ditoribus viri tacita hypotheca mun-
tis, nisi pariter fuerint præiugiat.
- 32 Dos legitam nullis defuncti creditor-
ibus antecedit, in omnibus postpon-
itur.
- 33 Legata; quantumcumque præile-
giata, nisi omni ære alieno per soluto,
non debentur.
- 34 Sponsa de futuro ad instar uxoris
præfertur anterioribus creditoribus.
- 35 Expressa hypotheca mulieri non tel-
litius prætationis, sicut tacita esset.
- 36 Præiugium prælationis non tran-
sit, nisi ad descendentes ex eo in matrimo-
nio, ad quod dos datur.
- 37 Cofisionarius mulieris prælatione pro
dote gaudet, quando habet regresum
contra mulierem.
- 38 Mulier non præfertur anterioribus
viri creditoribus cum expressa hypo-
theca.
- 39 Procedit etiam quoad bona ques-
ta post dotem constitutam, & traditam.
- 40 Mulier præfertur omnibus credito-
ribus pro rebus dotalibus, si extant, et
si estimata data fuerint.
- 41 Idem de dote putativa dicendum est.
- 42 Hypotheca tacita mulieris expres-
sa posteriori præfertur.
- 43 Hypotheca tacita regulariter poste-
riore expressa potior habetur.
- 44 Muller cum expressa hypotheca non
præfertur prioribus creditoribus simi-
lem habentibus.
- 45 Limitatur, quando res dotis s,
etiam estimata, extant in viri bonis.
- 46 Mutuans ad certam rem emendam
cum expressa hypotheca præfertur in ea
anterioribus creditoribus simile mun-
tis.